

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Rev 1645/10
26.01.2011. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija: Vlaste Jovanović, predsednika veća, Zvezdane Lutovac i Predraga Trifunovića, članova veća, u parnici tužioca R.V. iz K. sela bb, kod I., koga zastupa punomoćnik R.K., advokat iz N.B., protiv tužene Republike Srbije - Ministarstvo odbrane, koju zastupa Direkcija za imovinsko-pravne poslove, Odeljenje u B., radi naknade nematerijalne štete, odlučujući o revizijama stranaka izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Beogradu Gž. 335/09 od 8.4.2009. godine, u sednici održanoj 26.1.2011. godine, doneo je

P R E S U D U

PREINAČUJE SE presuda Okružnog suda u Beogradu Gž. 335/09 od 8.4.2009. godine u stavu prvom izreke kojim je odbijena kao neosnovana žalba tužene i potvrđena presuda Drugog opštinskog suda u Beogradu P. ... od 23.10.2008. godine, u delu stava prvog izreke u pogledu naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog umanjenja opšte životne aktivnosti, pa se tužbeni zahtev odbija kao neosnovan.

Revizija tužioca odbija se kao neosnovana.

OBAVEZUJE SE tužilac da tuženoj na ime troškova postupka isplati 15.000,00 dinara.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Drugog opštinskog suda u Beogradu P. ... od 23.10.2008. godine (izreka u stavu 1) obavezana je tužena da tužiocu na ime naknade nematerijalne štete isplati i to: za pretrpljene fizičke bolove 280.000,00 dinara; za pretrpljeni strah 300.000,00 dinara, za naruženost 350.000,00 dinara i za duševne bolove zbog umanjenja opšte životne aktivnosti 900.000,00 dinara sa zateznom kamatom, počev od momenta prvostepenog presuđenja, pa do isplate. Za veće tužbeno traženje zahtev je odbijen.

Rev 1645/10

-2-

Pobijanom drugostepenom presudom (izreka u stavu 1) potvrđena je prvostepena presuda i odbijena žalba tužene u pogledu naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog umanjenja opšte životne aktivnosti. Izrekom u stavu 2. preinačena je drugostepena presuda pa je odbijen tužbeni zahtev tužioca za naknadu nematerijalne štete zbog pretrpljenih fizičkih bolova, za pretrpljeni strah i za naruženost. Preinačeno je rešenje o troškovima, pa je tužena obavezana da tužiocu na ime troškova spora isplati 93.000,00 dinara.

Protiv pravnosnažne drugostepene presude reviziju su izjavili tužena i tužilac zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Vrhovni kasacioni sud je ispitao pobijanu presudu na osnovu člana 399. ZPP pa je našao da je revizija tužene osnovana, a tužioca neosnovana.

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 361. stav 2. tačka 9. ZPP na koju revizijski sud pazi po službenoj dužnosti, a ni bitna povreda koja se u revizijama ukazuje (tačka 12. iste odredbe).

Prema utvrđenom činjeničnom stanju tužilac je bio pripadnik teritorijalne odbrane za vreme oružanih sukoba u toku 1992. godine. Pretrpeo je tešku telesnu povredu 19.1.1992. godine na kordunaškom ratištu usled artiljerijskog napada. Drugu povredu zadobio je 18.3.1994. godine kao pripadnik Vojske Republike Srpske Krajine.

Kod takvog činjeničnog stanja nižestepeni sudovi smatraju da je tužilac bio pripadnik teritorijalne odbrane koja je u vreme oružanih sukoba činila sastavni deo JNA, pa je država odgovorna za naknadu štete po objektivnoj odgovornosti. Prvostepeni sud smatra da je država odgovorna za sve vidove nematerijalne štete, a drugostepeni sud delimično usvajajući prigovor zastarelosti smatra da je država odgovorna samo za naknadu nematerijalne štete za duševne bolove zbog umanjenja opšte životne aktivnosti, jer je umanjenje sa neuropsihijatrijskog stanovišta dobilo konačni oblik 4.12.2006. godine.

Revizijski sud smatra da tužilac nema pravo na naknadu štete jer u postupku nije dokazao da je u vreme prvog ranjavanja (19.1.1992. godine) bio pripadnik teritorijalne odbrane, odnosno JNA, da bi imao pravo na naknadu štete po članu 218. Zakona o službi u oružanim snagama

Naime, u odgovoru na tužbu tužena je osim istaknutog prigovora zastarelosti osporila i status tužioca jer uz tužbu „nije priložio overenu fotokopiju vojne knjižice kao dokaz učešća u ratu i kao dokaz u kojoj VP je bio pripadnik“. U podnesku od 7.2.2008. godine tužilac se ne izjašnjava o postojanju vojne knjižice (ne ističe da je izgubljena ili uništena) tvrdeći da je

Rev 1645/10

-3-

teritorijalna odbrana formacijski bila sastavni deo JNA, da Generalštab Vojske Jugoslavije nema evidenciju o pripadnicima teritorijalne odbrane i vojske koji su učestvovali u oružanim sukobima i da potraživanje naknade štete nije zastarelo.

Status tužioca (poverioca) ne predstavlja samo činjenično već i pravno pitanje.

Prvostepeni sud je pripadnost tužioca Vojsci Jugoslavije utvrdio na osnovu uverenja izdatog u fotokopiji od Komande VP ... B. - pov. ... od 15.7.1995. godine, po kome je tužilac povređen 19.1.1992. godine i 18.3.1994. godine i da mu je zdravstveno stanje nezadovoljavajuće; uverenja o načinu i okolnostima ranjavanja i povređivanja Ministarstva odbrane Republike Srpske Krajine od 17.6.1995. godine (u fotokopiji) i izveštaja Komiteta za zaštitu prava i interesa raseljenih lica i povratak u zavičaj od 9.12.2004. godine.

Prvostepeni sud je pogrešno ocenio pismene isprave, smatrajući da one predstavljaju valjan dokaz o statusu tužioca u vreme nanete prve teške telesne povrede.

Naime, po članu 223. stav 2. ZPP, stranka koja tvrdi da ima neko pravo, snosi teret dokazivanja činjenica koja je bitna za nastanak ili ostvarivanje prava, ako zakonom nije drukčije određeno.

U konkretnom slučaju tužilac (poverilac iz štetnog događaja) mora da dokaže svojstvo poverioca (na njemu leži teret dokazivanja), zato što ta činjenica nije učinjena nespornom. Imajući u vidu da se vojnim obveznicima izdavala vojna knjižica koja predstavlja javnu ispravu, to za dokazivanje statusa u periodu ranjavanja ne može poslužiti isprava od organa koji ne vodi službenu evidenciju (vojna jedinica Republike Srpske Krajine i Komiteta za zaštitu prava i interesa raseljenih i prognanih lica). Uverenje o pripadnosti, smrti, nanošenju teških telesnih povreda ili oštećenju zdravlja može punovažno izdati Generalštab Vojske Republike Srbije (sledbenik organa ranije savezne države), jer taj organ vodi evidenciju o organizacijskom sastavu, kretanju, ranjavanju i lečenju ranijih pripadnika JNA i teritorijalne odbrane (koja je uključena u njihov sastav). Za izdavanje javnih isprava nisu nadležni državni i vojni organi Republike Srpske Krajine, pa zato te isprave ne ispunjavaju uslove i kriterijume za priznanje svojstva javne isprave po članu 230. i 231. ZPP u ovoj parnici.

Ako je vojna knjižica izgubljena ili uništena, tužilac je mogao (a nije) da predloži pribavljanje izveštaja od Generalštaba Vojske Srbije, pa tek u slučaju da se isprava ne podnese, sud je mogao radi utvrđivanja ove činjenice izvoditi dokaze (član 233. stav 4. ZPP).

Rev 1645/10

-4-

Imajući u vidu da je prvostepeni sud pogrešno ocenio isprave i da tužilac nije dokazao svojstvo pripadnika oružanih snaga bivše JNA (teritorijalne odbrane koja je formacijski bila u sastavu JNA) to se nisu stekli uslovi za naknadu nematerijalne štete po osnovu objektivne odgovornosti u smislu člana 218. ranije važećeg Zakona o službi u oružanim snagama, pa je tužbeni zahtev valjalo odbiti u celini.

Odluka o troškovima postupka doneta je na određeni zahtev stranke na osnovu odredbe člana 161. stav 2. u vezi sa čl. 149. stav 1. i 159. ZPP.

Na osnovu člana 407. ZPP odlučeno je kao u izreci.

Predsednik veća - sudija

Vlasta Jovanović, s.r.